

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I FALUN
 Föredragande
 Matilda Ståhl

DOM
 2019-08-07
 Meddelad i Falun

Mål nr
 2763-19

SÖKANDE

AJ Produkter AB, 556190-7329
 Transportvägen 23
 302 30 Halmstad

Ombud: Advokat Henrik Willquist
 Advokatfirman Glimstedt Helsingborg HB
 Box 1027
 251 10 Helsingborg

KONKURRENSVERKET	
2019-08-07	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

MOTPART

1. Input Interiör Halmstad, 556261-7174
 Flygaregatan 8
 302 38 Halmstad

2. Laholms kommun
 Stadshuset
 312 80 Laholm

SAKEN

Överprövning av avtals giltighet

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten förklarar att avtalet mellan Laholms kommun och Input Interiör Halmstad avseende möbler till Glänninge nya skola är ogiltigt.

Dok.Id 257643

Postadress
 Box 45
 S-791 21 Falun

Besöksadress
 Kullen 4

Telefon
 023-383 00 00
E-post: forvaltningsrattenifalun@dom.se
 www.forvaltningsrattenifalun.domstol.se

Telefax
 023-383 00 80

Expeditionstid
 måndag–fredag
 08:00–12:00
 13:00–16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Laholms kommun (kommunen) är ansluten till SKL Kommentus ramavtal Möbler 2017. Kommunen genomförde en förnyad konkurrensutsättning gällande möbler till Glänninge nya skola under våren 2019. Tilldelningsbeslut meddelades den 1 april 2019 men återtogs den 4 april 2019. Samtidigt meddelade kommunen även att man beslutat att avbryta den förnyade konkurrensutsättningen. Kommunen har därefter ingått ett avtal med Input interiör Halmstad (Input) avseende de möbler konkurrensutsättningen avsåg. Köpeskillingen uppgick till 1 183 838 kr.

AJ Produkter AB (AJ) yrkar att förvaltningsrätten ska förklara att avtalet den 24 april 2019 mellan kommunen och Input är ogiltigt. Till stöd för sin talan anför AJ i huvudsak följande. Kommunen har genomfört en otillåten direktupphandling genom inköp av möbler från Input. Kommunen har genom sitt agerande brutit mot de grundläggande principerna i LOU, särskilt likabehandlingsprincipen och transparensprincipen.

Kommunen anser att överklagan ska avslås i sin helhet och anför i huvudsak följande. En förnyad konkurrensutsättning utifrån SKL Kommentus ramavtal Möbler 2017 genomfördes under våren men tilldelningsbeslutet drogs tillbaka efter att AJ meddelat att de kommer att överpröva tilldelningen om tilldelningsbeslutet inte ändrades till deras fördel. Med anledning av tidsbrist till följd av en förestående domstolsprocess valde kommunen att genomföra en otillåten direktupphandling. Det finns dock skäl att låta avtalet bestå med anledning av ett tvingande allmänt intresse. Kommunens skyldighet att erbjuda skola utgör ett allmänintresse i LOU:s mening. Om en ny upphandling skulle behöva göras till följd av ett ogiltigförklarat avtal skulle det med hög sannolikhet innebära att det inte kan levereras några möbler till terminsstart. Möblerna som kommunen har efterfrågat och beställt är anpas-

sade och finns som regel inte i leverantörers lager. Eftersom avtalet framförallt berör möbler till lektionssalarna riskerar kommunen att inte kunna öppna skolan om möblerna in är på plats.

De lokaler som idag används för elever är antingen uppsagda eller är planerade för annan verksamhet i kommunen. Det finns alltså ingen alternativ plats att bedriva undervisning för eleverna som ska börja på skolan i fråga och konsekvenserna av att göra en ny upphandling skulle kunna vara att det dröjer minst till årsskiftet innan skolan kan öppna. Detta för med sig en dominoeffekt gällande lokalförsörjningen i kommunen. Det skulle direkt få konsekvenser för andra delar av barn- och ungdomsnämndens verksamhet i kommunen men också socialnämndens och kultur- och utvecklingsnämndens verksamheter i form av att man inte kommer kunna lämna lokaler som ska avvecklas eller renoveras och inte heller tillträda lokaler som barn- och ungdomsnämndens verksamhet använt i väntan på den nya skolan invigning.

Skulle det gå att samla ihop gamla möbler för att tillsvidare använda dem i skolan medför det en betydande kvalitetsförsämring jämfört med om avtalet får bestå. Skolan kommer då inte att ha möbler som är anpassade för den nya skolan. Det medför bland annat att man inte har höj- och sänkbara elevbord vilka annars möjliggör att eleverna kan variera sin arbetsställning. Personalens arbetsmiljö kommer att påverkas, bland annat ur ergonomisk hänsyn och till följd av bristande enhetlighet i klassrummen, allmänna utrymmen kommer inte kunna användas på ett ultimatum sätt och elevernas undervisning blir inte av samma kvalitet som om avtalet hade fått bestå. Slutsatsen blir därmed att skolan inte kommer kunna utnyttjas till sin fulla potential. HFD har i en dom från 9 maj 2019 i mål 2768-18 konstaterat att ett ogiltigförklarat avtal som leder till en oacceptabel kvalitetsförsämring ska få bestå. I förevarande fall är det både en kvalitetsförsämring för elever i kommunen

men också för personalen i form av en dålig arbetsmiljö. Det finns inte heller några alternativa lösningar som inte leder till oacceptabla kvalitetsförsämringar. Det finns därmed exceptionella omständigheter som göra att avtalet ska få bestå med hänsyn till ett tvingande allmänintresse.

Input anser att överklagan ska avslås och instämmer i det som kommunen anför.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för förvaltningsrättens prövning

Enligt 20 kap. 13 § lagen 2016:1145 om offentlig upphandling, LOU, ska rätten besluta att ett avtal som slutits mellan upphandlande myndighet och en leverantör är ogiltigt bl.a. om avtalet har slutits utan föregående annonsering enligt 10 kap. 1, 2 eller 3 §, 18 kap. 2 § eller 19 kap. 9 § LOU när det inte varit tillåtet att använda direktupphandling enligt 19 kap LOU.

Av 20 kap. 14 § LOU framgår att rätten ska besluta att avtalet får bestå, trots att förutsättningarna för ogiltighet enligt 13 § är uppfyllda, om det motiveras av tvingande hänsyn till ett allmänintresse.

Bestämmelsen i 20 kap. 14 § LOU är ett undantag från huvudregeln att ett avtal som har ingåtts i strid med upphandlingsreglerna ska förklaras vara ogiltigt. Undantagsbestämmelsen ska tillämpas restriktivt och det är endast under exceptionella omständigheter som ett avtal, trots att det finns förutsättningar för att ogiltigförklara det, ska bestå (se prop. 2009/10:180 s 138 f.).

För att ett avtal ska få bestå trots att det finns förutsättningar för att ogiltigförklara det räcker det inte att det som upphandlas genom avtalet kan anses vara av allmänintresse. De åtgärder som i det enskilda fallet har vidtagits av

den upphandlande myndigheten måste också vara förenliga med proportionalitetsprincipen (se t.ex. Medipac, C-6/05, EU:C:2007:337, p. 60 och där nämnda rättsfall). Vid bedömningen av om avtalet ska få bestå ska det faktum att de aktuella tjänsterna ska kunna utföras med rimligt hög kvalitet också beaktas (jfr Spezzino, C-113/13, EU:C:2014:2440, p. 57).

Det är den upphandlande myndigheten som har bevisbördan för att det föreligger sådana omständigheter som gör att ett avtal ska få bestå trots att förutsättningarna för att förklara det ogiltigt är uppfyllda. Detta innebär att det också är den upphandlande myndigheten som ska visa att de vidtagna åtgärderna är proportionerliga (prop. 2009/10:180 s. 139 och Medipac, p. 61).

Förvaltningsrättens bedömning

Kommunen har den 24 april 2019 tecknat ett avtal med Input för inköp av möbler. Kommunen har medgivit att man genomfört en otillåten direktupphandling. Förvaltningsrätten finner inte skäl att göra en annan bedömning i denna fråga och förutsättningarna för att förklara avtalet mellan kommunen och Input ogiltigt är därför uppfyllda. Frågan i målet är om avtalet ändå ska få bestå på grund av tvingande hänsyn till ett allmänintresse.

Kommunen har enligt skollagen (2010:800) en skyldighet att tillgodose en fungerande förskola och skola och alla barn som omfattas av den allmänna skolplikten har enligt regeringsformen 2 kap. 18 § rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning i allmän skola. Förvaltningsrätten anser därför att det är av allmänintresse att kommunens verksamhet inom området förskola och skola fungerar (jfr Kammarrätten i Sundsvalls dom 7 juli 2014 i mål 522-14).

Fråga är då om kommunen visat att inköpet av möbler är av sådan tvingande hänsyn som krävs för att avtalet ska få bestå. För att avtalet ska få bestå

krävs att avtalet verkligen är en nödvändig förutsättning för att utbildning i allmän skola ska kunna bedrivas.

Förvaltningsrätten ifrågasätter inte vad kommunen anfört angående att den nya skolan behöver möbler för att kunna öppna m.m. Förvaltningsrätten anser dock inte att kommunen visat att det skulle innebära en oacceptabel kvalitetsförsämring om exempelvis gamla möbler används tillfälligt i väntan på att en ny upphandling genomförs. Detta dels eftersom kommunen inte visat att den nya skolan kräver möbler som är speciellt anpassade för den aktuella skolan, dels eftersom kommunen inte visat att gamla möbler inte finns att tillgå i kommunen. Det finns således alternativa, mindre ingripande åtgärder, som kommunen hade kunnat vidta för att tillgodose behovet av möbler.

De omständigheter som kommunen åberopat som skäl för att ingå avtalet utgör därför inte sådana exceptionella omständigheter att de kan anses omfattas av begreppet tvingande hänsyn till allmänintresse. Avtalet ska därför ogiltigförklaras.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-05).

Anders Lidman
rådman

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.
- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorn, 20 kap.